

પ્રાકૃત

તૃતીય વર્ષ બી.એ. પ્રાકૃત (૨૦૦૩)ની પરીક્ષા માટે

પ્રશ્નપત્ર ૭ :

- (અ) ભાષાશાસ્ત્ર :
- (૧) પ્રાકૃત ભાષાની ઉત્પત્તિ અને પ્રકારો ... ૨૫ ગુણ
- (૨) પ્રાકૃત ભાષાનો ધ્વનિવિકાર
- (૩) પ્રાકૃત ભાષાની પદરચના (નામ, સર્વનામ, ક્રિયાપદ અને કૃદંત).
- (બ) જૈન આગમ સાહિત્ય અને પ્રાકૃતમાં જૈન સિદ્ધાંત ગ્રંથોનો ઇતિહાસ (દિગમ્બર, શ્વેતાંબર બંને) ... ૪૫ ગુણ

(અ) સુચિત ગ્રંથો

1. Gune : 'Introduction to Comparative Philology'
2. Woolner A. C. : 'Introduction to Prakrit' (Hindi Edition)
3. Ghatage A. M. : 'Introduction to Ardhamagadhi'
4. ડૉ. પ્રબાધ પંડિત : 'પ્રાકૃત ભાષા'
5. Katre S. M. : 'Prakrit Language & their Contribution to Indian Culture' (Hindi Edition)
6. S. K. Chatterjee : 'Indo-Aryan and Hindi' (Hindi Edition)
7. W. P. Lehmann : 'Historical Linguistics'
8. પં. બેચરદાસ દોશી : 'પ્રાકૃત માર્ગોપદેશિકા'

(બ) સૂચિત ગ્રંથો

1. Winternitz M. : 'History of Indian Literature', Vol. 11, Part-II (Jain Lit.)
૨. મો. દ. દેસાઈ : 'જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ'
૩. કાપડિયા હિ. ર. : 'આગમોનું દિગ્દર્શન'
૪. બેચરદાસ દોશી, જૈન, મહેતા, શાહ આદિ : 'જૈન સાહિત્ય કા બૃહદ ઇતિહાસ', ભાગ ૧ થી ૭ (બનારસ)
૫. ડૉ. જગદીશચંદ્ર જૈન : 'પ્રાકૃત સાહિત્ય કા ઇતિહાસ'
૬. એ. એન. ઉપાધ્યે : "બૃહદ્ કથાકોષ" (પ્રસ્તાવના)
૭. નેમિચંદ શાસ્ત્રી : 'હરિભદ્ર કે પ્રાકૃત કથા-સાહિત્ય કા આલોચનાત્મક અનુશીલન'
૮. કેલાસચંદ્ર જૈન : 'જૈન સાહિત્ય કા ઇતિહાસ' પૂર્વપિઠિકા, તથા ભાગ ૧
૯. નેમિચંદ શાસ્ત્રી : 'પ્રાકૃત ભાષા ઔર સાહિત્ય કા આલોચનાત્મક ઇતિહાસ'.

પ્રશ્નપત્ર ૭ : અર્ધમાગધી અને શૌરસેની :

૧. સૂયગડ ૧-૨ ... ૩૦ ગુણ
૨. પંચાસ્તિકોષ - કુંદકુંદાચાર્ય ... ૩૦ ગુણ
૩. વ્યાકરણ-પાઠ્યપુસ્તકમાંથી સામાન્ય રૂપો ઓળખવાં ... ૧૦ ગુણ

પ્રશ્નપત્ર ૮ : મહારાષ્ટ્રી પ્રાકૃત અને અપભ્રંશ :

૧. લીલાવઈકહા, કુનુહલ, ગાથા નંબર ૧ થી ૨૦૫ ... ૩૦ ગુણ
૨. સુગંધ દશમી કહા : ડૉ. હીરાલાલ જૈન ... ૩૦ ગુણ
૩. વ્યાકરણ-પાઠ્યપુસ્તકમાંથી સામાન્ય રૂપો ઓળખવાં. ... ૧૦ ગુણ

પ્રશ્નપત્ર ૯ :

- (અ) પ્રાકૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ-આગમ, કથા, કાવ્ય, પુરાણ ચરિત અને નાટક ... ૫૦ ગુણ
- (બ) પ્રાકૃત શિલાલેખો - અશોકનાં ધર્મશાસ્ત્રો, ૫-૧૦ (ગિરનાર વાચના) ... ૨૦ ગુણ

(અ) સૂચિત ગ્રંથો

૧. ડૉ. જગદીશચંદ્ર : 'પ્રાકૃત સાહિત્ય કા ઇતિહાસ' (ચૌખંબા)
૨. મો. દ. દેસાઈ : 'જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ'
૩. Winternitz M. : 'History of Indian Literature' Vol. 11, Part-II
૪. પ્રેમી નાથુરામ : 'જૈન સાહિત્ય ઔર ઇતિહાસ'
૫. નેમિચંદ શાસ્ત્રી : 'હરિભદ્ર કે પ્રાકૃત કથા-સાહિત્ય કા આલોચનાત્મક અનુશીલન'
૬. નેમિચંદ શાસ્ત્રી : 'પ્રાકૃત ભાષા ઔર સાહિત્ય કા આલોચનાત્મક ઇતિહાસ'
૭. ગુલાબચંદ ચૌધરી : 'જૈન સાહિત્ય કા બૃહદ ઇતિહાસ', ભાગ ૬.

(બ) સૂચિત ગ્રંથો

1. Achyarya G. V. : "Historical Inscriptions of Gujarat", Part-I
2. Hirachand Shastri : "Ashokan Rocks at Girnar"
3. ડૉ. વાસુદેવ ઉપાધ્યાય : 'પ્રાચીન ભારતીય અભિલેખો કા અધ્યયન'.

પ્રશ્નપત્ર ૧૦ : સંસ્કૃત અને પાલિનો પરિચય (અનુવાદ અને સંદર્ભ)

- (અ) સંસ્કૃત પરિચય - અનુવાદ અને સંદર્ભ ... ૨૫ ગુણ
  ૧. પંચતંત્ર, કથા ૫-વિષ્ણુરૂપધારિકોલિકર કથા અને કથા ૭-બક કુલીરક કથા
  ૨. વ્યાકરણ : સેકન્ડ બી.એ.ના પેપર પના વિભાગ ૪માં કરેલ સંસ્કૃત વ્યાકરણ પરિચયન લગતાં રૂપો ઉપરોક્ત સંસ્કૃત કથાઓમાંથી પૂછવાં. ... ૧૦ ગુણ
- (બ) પાલિ પરિચય : અનુવાદ અને સંદર્ભ : ... ૩૫ ગુણ
  - (૧) ધમ્મપદ, ૧ થી ૪ વગગ ... ૨૦ ગુણ
  - (૨) જાતક કથા : ૧. સીહચમ્મ જાતક, ૨. સુંસુમાર જાતક. ... ૧૫ ગુણ
- (ક) ઉપરોક્ત પાલિ પાઠ્યપુસ્તકોમાંથી નીચે પ્રમાણેનાં રૂપો પૂછવાં : ... ૧૦ ગુણ
  - નામ : અ, ઈ, ઉકારાન્ત (પુલિંગ અને નપુ.); આ, ઈ, ઉકારાન્ત (સ્ત્રીલિંગ) ... ૪ ગુણ
  - ક્રિયા - વર્તમાન, આજ્ઞાર્થ, ભવિષ્ય અને અદ્યતન ભૂત (માત્ર પરસ્મૈપદ રૂપો) ... ૪ ગુણ
  - કૃદંત - વર્તમાન કર્મણિભૂત, સંબંધક ભૂત અને હેત્વર્થ. ... ૨ ગુણ

પ્રશ્નપત્ર ૧૧ : નિબંધના મુદ્દાઓ :

LANGUAGE :

1. Prakrit grammarians
2. Relation between Sanskrit and Prakrit
3. Linguistic Peculiarities of Prakrit
4. Varieties of Prakrit
5. Varieties and Nature of Apabhramsh
6. Relation between modern Indian languages and Apabhramsh.

LITERATURE :

1. Extent and nature of Prakrit story literature
2. Agama literature
3. Secular Prakrit literature
4. Prakrit commentaries
5. Origin and growth of Prakrit story literature
6. Renown Digmbara Writers
7. Famous Prakrit Poems
8. Prakrit works on rituals
9. Principal Prakrit works on Jain Doctrines
10. Prakrit Anthologies
11. Later Prakrit works.

HISTORICAL IMPORTANCE :

1. Inscriptions of Ashoka and their contribution to History
2. Prakrit Sthaviravalis and Pattavalis
3. Reference to Buddhist and Ajivika Philosophy.

PHILOSOPHY :

1. Karma Philosophy and its importance
2. Conception of life according to Jainism
3. Syadvada and its influence on social life
4. Mahavir as a great preacher
5. Jain conception about soul and liberation
6. Jain view about the constituents of the Universe.
7. Jain theory of Knowledge.

MISCELLANEOUS :

1. The story literature in Jainism - its importance and aim.
2. The social picture of mediaeval India as depicted in the Jaina Agama and non-Agama literature.
3. The nine dignities-the-Navpada in Jainism, the importance of each pada.
૪. છજીવનિકાયાણ પરિપાલનમેવ ધમ્મો.

પ્રશ્નપત્ર ૧૧ :

નિબંધ : નીચેનામાંથી બે નિબંધ પુછાય :

૧. અર્ધમાગધી જૈન આગમો	૧૩. જૈન ગૃહસ્થ અને શ્રમણની આચારસંહિતા
૨. જૈન આગમો પરની ટીકાઓ	૧૪. પ્રાકૃત મહાકાવ્યો
૩. પ્રાકૃતના પ્રકારો અને તેની ભાષાકીય વિશેષતાઓ	૧૫. પ્રાકૃત કથા-સાહિત્યનું મૂળ અને તેનો વિકાસ
૪. સંસ્કૃત અને પ્રાકૃતનો સંબંધ	૧૬. પ્રાકૃત નાટકો
૫. પ્રાકૃતના વૈયાકરણો	૧૭. પ્રાકૃત મુક્તક કાવ્યસંગ્રહો
૬. અપભ્રંશનો પ્રકાર અને સ્વરૂપ	૧૮. જૈન ક્રિયાકાંડના ગ્રંથો
૭. અપભ્રંશ સાહિત્યનો વિસ્તાર	૧૯. જૈન-કથા સાહિત્યનો વિસ્તાર તથા તેનું મહત્ત્વ
૮. ભારતીય આર્ય ભાષાઓ અને અપભ્રંશનો સંબંધ	૨૦. જૈન પુરાણો
૯. જૈન મતે જીવ અને મોક્ષ વિચાર	૨૧. સ્યાદવાદ અને તેની સામાજિક અસર
૧૦. જૈન કર્મ સિદ્ધાંત	૨૨. હેમચંદ્રાચાર્યનું જીવન અને કવન
૧૧. જૈન મતે જ્ઞાન વિચાર	૨૩. હરિભદ્રસૂરિનું જીવન અને કવન
૧૨. જૈન ધર્મમાં નવ પદોનું સ્થાન	૨૪. કુંદકુંદાચાર્યનું જીવન અને કવન.